

ȘCOALA VREMIILOR

REVISTA ASOCIAȚIEI ÎNVĂȚĂTORILOR ARAD

Anul X.

Nr. 1.

Januarie 1939.

DIRECTOR:
EUGENIU SPINANȚIU

PRIM REDACTOR:
ION D. UNGUREANU

S U M A R

Din câmpul profesiei

- I. Gâdea:** *Ocupațiuni indirecte*
Ion D. Ungureanu: *Spre orarul mixt*
Iosif Târziu: *Insemnări din carnetul meu de control*

Straja Țării

- I. Vârtaciu:** *Noua lege de organizare și funcționare a Străzii Țării*
Teodor Țundre: *Organizarea Centuriei*

Cooperație

- Ion C. Lascu:** *Cooperație primitivă —*
Cooperație organizată

Literatură

- Petre Zoșiu:** *Prima vânătoare*
Coriolan Bărbat: *Homer, la stână*
V. Lădaru, Ion Iluna,
Iuliu Sabin, C. Bărbat: *Poesii*
Miron Țundre: *Bătrânii (traducere)*

- R. Ponta, Fl. Stănică, I. Ungureanu și S. Mihuț:** Cronica, (Cărți, Reviste și Intruniri)

Poșta Redacției

MEMBRII COMITETULUI DE REDACȚIE:

Eug. Spinanțiu, revizor șc. C. Dogaru, revizor șc. I. Gâdea, I. Vârtaciu, Ion Lascu, R. Ponta, Nic. Cârstea, I. Iluna, V. Lădaru, Gh. Moșiu și I. Ungureanu.

ADMINISTRAȚIA: Sabin Mihuț inv. pens. Str. Eminescu 43.

Abonamentele se trimit pe adresa Administratorului.

REDACȚIA: Librăria Învățătorilor, Arad.

Manuscrisele, revistele pentru schimb, cărțile de recenzi și orice corespondență, se trimit pe adresa: Redacției.

ȘCOALA VREMI

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ

a Asociației învățătorilor din județul Arad.

Apare lunar, afară de lunile: Iulie și August.

ANUL X.

Arad, Ianuarie 1939.

Nr. 1

24 Ianuarie

*Ne-a fost dat nouă astăzi să prindem împlinit,
pământul strămoșesc în vechile hotare
și visul, ce de veacuri, în piepturi a svăcnit,
să aibă trup și suflet în România-Mare.*

*Atâți eroi muriră ducând cu ei icoana,
de lacrimi și durere, a Țării sfășiate
și Neamu 'ntreg prin viacuri purta cu sine rana,
ce sângera când fi'i cădeau striviți pe roate.*

*O clipă prin Mihai, a fulgerat în zare,
întregul vis ce astăzi ne ține la un loc
ca apoi mistuit, de ură și trădare,
să 'ngroape lângă Turda al Neamului noroc.*

*Dar jertfa lui Mihai și sângele vărsat,
ajunse să ne fie prin veacuri călăuza,
prin care împlinirăm un testament lăsat,
făcând prima unire sub Alexandru Cuza.*

*Sub Vodă Ferdinand, printr'un botez de foc,
își prinse Neamul hora în vechile hotare
și pentru totdeauna, toți frații la un loc,
jurară să trăiască în România-Mare.*

*Și azi străjeri: 's gata, cu arma la picior,
cu sufletul călit în datină și 'n lege,
mânați de nostalgia a celui mai sfânt dor,
în munca pentru Țară și pentru-al nostru Rege.*

*Zadarnic își mai plimbă dușmanii la hotare,
mișelnicele poște și gândul otrăvit;
în veci nu va fi ură ca să ne mai doboare,
din slava unde șade tot visul împlinit.*

N. Bocșe

Din câmpul profesiei

Ocupațiunile indirecte*

Învățământul nostru primar este eșalonat pe șapte ani și împărțit pe două cicluri: elementar, 4 ani și supraprimar, 3 ani.

În marea majoritate a cazurilor, la o școală funcționează doi învățători sau chiar unul singur. Mai rar întâlnim școli cu trei, patru sau mai mulți învățători.

O singură putere didactică fiind obligată a conduce două, trei sau șapte clase, ea nu va putea lucra direct cu fiecare clasă, decât un timp relativ foarte scurt.

Învățătorul care conduce două clase — în cele cinci ore de curs — lucrează direct, cu fiecare clasă $\frac{1}{2}$ din acest timp, ceeace face două ore și 30 minute, din care scăzând 20 de minute pentru recreații, rămân doar două ore și 10 minute pentru ocupație directă.

Din acest exemplu, putem deduce cât de mult scade timpul lucrărilor directe în cazul când un învățător conduce singur șapte clase. El va putea lucra direct cu fiecare clasă abia 46 minute pe zi.

Față de această situație se impune, ca o necesitate absolută, întrebuițarea sistematică a ocupațiunilor indirecte.

Ce se înțelege prin ocupațiuni indirecte? Numirea însăși ne arată că ele sunt lucrări cari constau din activitatea școlărilor în afară de prezența învățătorului în convorbire directă cu ei, ci numai sub o supraveghiere disciplinară tacită și sugestivă care să mențină firul influenței psihice din timpul ocupațiilor directe.

În literatura noastră pedagogică, nu găsim studii amănunțite asupra acestor ocupațiuni, cu toate că ele au aceeași valoare și, măsurate în timp, ocupă acelaș loc, în viața școlii, ca și ocupațiunile directe.

Încercăm deci, numai pe bază de experiențe practice, a formula anumite reguli care să ne călăuzească pe calea cea mai bună la alegerea și executarea acestor indelețniciri.

* Din broșura „Chestiuni de învățământ” ce va apare în curând

După scopul ce-l vizăm prin efectuarea lor, ele sunt de două feluri: ocupațiuni indirecte introductive și ocupațiuni indirecte aplicative.

Introductive sunt acelea de care ne servim pentru a ocupa o clasă indirect înainte de a fi lucrat o lecție și ele au scopul de a ne pregăti apropierea psihică a copiilor de subiectul lecțiunii noi ce voim a face, formând punctul de plecare către cunoașterea acestuia și, în acelaș timp, să ocupe în mod plăcut și instructiv o clasă până ce trebuie să lucrăm cu alta.

Ocupațiunile indirecte aplicative sunt acele lucrări care ocupă în acelaș fel școlarii ca și oc. introductive; însă după ce am efectuat acțiunea directă, având ca scop realizarea practică, a cunoștințelor căpătate în lecția predată.

Fie de un fel, fie de altul, aceste ocupațiuni au fost neglijate. Invechitul obicei de a se spune și înainte și după lecție: »Copiați de la ... până la«, cetiți sau desemnați ce vreți, este tot în mare cinste și azi în învăământul nostru.

Acest sistem, pe lângă că n'are nici o valoare instructiv-educativă decât în cazuri rare și executat într'un anumit fel, plictisește pe copii, îi face gălăgioși și ne pune în situația, neplăcută și dăunătoare învăământului, de a întrerupe lecția pentru a restabili ordinea. Să căutăm atunci a găsi condițiunile pe care să le îndeplinească ocupațiunile arătate de noi pentru a le feri de defectele vechiului sistem.

Ocupațiunile indirecte introductive trebuie să fie din obiectul din care voim a preda lecția nouă sau dintr'o lecție aparținând altui obiect care are legături vizibile cu noul subiect.

Ele trebuie să îndeplinească și o parte din procesul apercptiv, aducând în cercul luminos al conștiinței cunoștiințele vechi cu care să se lege cele noi.

Tot ele trebuie să răspundă și oficiului psihic al asocierii între cunoștiințele noi și vechi facilitând ulterior procesul corelațiunii între studii atât de necesar durabilității cunoștiințelor și atât de important pentru o bună instruire.

Ocupațiunile indirecte aplicative trebuie să întruchipeze realizarea practică a celor predate, să ocupe copilul cu descompunerea regulii la care s'a ajuns, să fie în așa fel dată

încât să producă plăcere și interes și mai presus de toate să pună pe copil în situația de a crea ceva personal din cele ce a învățat. Prin ele se verifică, în totul, temeinicia cunoștințelor căpătate în lecția directă.

Introductive sau aplicative, ocupațiunile indirecte trebuie să îndeplinească și următoarele condițiuni generale:

1. Să aibă subiect precis, bine explicat și exemplificat.
2. Să fie ales din același obiect cu subiectul lecției directe sau dintr'un obiect înrudit, pentru a se putea încadra în aceeași ambianță psihică ce se creiază de către învățători pentru întreagă sală de cursuri.
3. Să fie pe măsura puterii de muncă a clasei respective, în raport cu timpul dat pentru executare.
4. Să fie controlabilă și întotdeauna controlată.
5. Să fie cât mai variate și interesante pentru a ține pe copii fixați la lucru din plăcerea de a descoperi, a crea și aplica, nu din obligație.
6. Controlul să se facă imediat și cu concursul clasei întregi.

Păzind regulile de mai sus și întrebuițând metodic timpul care se pierde în zadar, în cele mai multe cazuri, când o clasă trebuie lăsată de sub influența directă a învățătorului, vom putea umple golul, ce-l face lipsa de învățători, în frontul contra analfabetismului și vom îndoi influența școlii asupra copiilor.

I. Gădea, Arad

Rugă

Te-am alungat, dar ȳartă-mă și vino
O, Doamne! Ceresc stăpân al firii...
Descătușează-mă de moartea rătăcirii!

Mi-e goală viața și tristă ca neantul.
Nimic nu-mi surâde, nimic nu mă ȳncântă;
Nici-unde al meu suflet, azi nu se avântă.

Redă-mi cerească pace, spre Tine ȳnălțătoare
Și vecinic, eu deapururi, în veci de veci voi fi
O umbră fericită pe Tine-a Te slăvi!

V. Lădaru

Spre tipul orarului mixt

Orarul oficial, tip, al primelor 4 clase primare, publicat în anexa noiei programe analitice, a trebuit să sufere o schimbare, după vreo lună de aplicare. Schimbarea s'a făcut pe baza ord. M. E. N. Nr. 226209/938, luându-se cele 2 ore în plus date îndeletnicirilor practice și dându-se Limbei Române. Prin această schimbare, s'a pierdut dintr'odată tot terenul câștigat în folosul educației practice.

Fiindcă ne aflăm în faza experimentărilor de acest fel credem că este bine ca și învățătorii să spună un cuvânt bazei pe realitățile imediate, în mijlocul cărora trăesc.

În acest scop am întocmit cele 2 tipuri de orar de mai jos, cari cuprind aceeași materie, cu acelaș număr de ore aproape, dar cu o altă dispoziție a lor. S'a adăugat doar la îndeletniciri practice o oră pe lângă cele două și la geografie (clasa III—IV) $\frac{1}{2}$ oră, deoarece erau prea puține cele 2 jumătăți de oră deja existente.

1. Dacă 4 ore de *îndeletniciri practice* erau prea multe, revenirea la 2 ore — ca în trecut — este pre puțin, deoarece 2 ore sunt minimum necesar pentru lucrul manual (atelier, grădină). Mai este necesară o oră săptămânală pentru îndeletniciri gospodărești ca: scuturarea prafului, curățenia claselor, curții, ferestrelor și mobilelor. Deaceea am pus luni trei ore pentru îndeletniciri practice.

2. Am pus ora de »lecturi, recitări frumoase și șezătoare« sâmbătă ora primă după masă, pentru a păstra întregi după-amieze de sâmbătă — destinată scoborării pavilionului — caracterul sărbătoresc, mult mai plăcut și mai dorit de elevi.

Sunt argumente și pentru așezarea »Datoriilor omului« în această oră. Dar, la clasele unde acestea sunt predate de preot, nu se pot pune, deoarece, o școală nu are decât un catichet care când vine la școală, înțelege să vină pentru toate clasele, deci pentru mai multe ore.

Sunt de convingerea că acest lucru este în folosul școlii și educației, pentru următoarele motive:

- a) Numărul de ore necesare este acelaș.
- b) Greutate mai mare, pentru copii, nu este.

Tip de orar mixt pentru clasa I—II

Zilele Orele	8—9		9—10	10—11	11—12		R E P A U S			14—15	15—16	16—17
Luni	Ridicarea Pavilio- nului național	Cântul	Științe Naturale	Matematică	Limba Română		Indelecticiri practice					
Marti	Religia		Matematică	Limba Română	Scriere frumoasă	Desemn						
Mierc.	Deprinderi igienice, gimnastică, sport	Geografie	Matematică	Limba Română	Cântul	Scriere frumoasă						
Joi	Program străjeresc						Program străjeresc					
Vineri	Deprinderi igienice, gimnastică, sport	Geografie	Matematică	Limba Română	Scriere frumoasă	Desemn						
Sâmb.	Deprin- deri igie- nice, gim- nastică, sport	Con- vorbiri cu elevii	Religie (Datoriile omului)	Limba Română	Limba Română Exerc. de comp. și dictare)		Lecturi și reci- tări frumoasă; dialoguri și teatru școlar, șezătoare		Cântul	Coborârea Pavilionului		

R E P A U S

c) Procesul generației al educației este totuși ușurat prin efectul celor 3 după-amieze libere, care dau posibilitate elevilor să fie îngrijiți în familie, iar părinților, pe lângă îngrijire, să-i aplice diferitelor îndeletniciri casnice; care dau posibilitate de recreere elevilor și în special corpului didactic, ferindu-l de rutină și abrutizare.

Intr'adevăr, dacă învățătorul are toată săptămâna supra încărcată cu: program școlar, program străjeresc, program premilitar, activitate în cercul cultural (mult mai serios și mai greu acum) activitate în Căminul cultural, sau în cadrul Asociației; când îi mai rămâne timp să cetească o carte și să-și reîmprospăteze forțele? Nu mai vorbesc că învățătorul are o familie, trebuind a se interesa de diferitele nevoi ale casei (economice, administrative — oficiale sau particulare — etc.), căci n'ar vrea să fie cel din urmă față de semenii săi.

Pe de altă parte toate argumentele pledează că este în interesul Statului să lase învățătorului timp a-și îmbogăți cunoștințele, a păstra contactul cu realitatea socială și cu binefacerea civilizației. Altfel, îl vor întrece acei cărora trebuie să le fie superior, cari, au început să cetească mai mult și să știe mai mult.

Cred că acest tip de orar săptămânal, care împacă exigențele orarului pe zile întregi cu necesitatea orarului pe jumătăți de zile; care armonizează toate interesele ce stau la baza unei școli reale — cum trebuie să fie școala ritmului nou — este orarul vremii de față cu care trecem dela o lume la alta — dela un sistem la altul. Cel puțin acolo unde împrejurările speciale permit un astfel de orar.

3. Statul are datoria să-și asume educarea copiilor, aproape în întregime, când familia dă dovadă de neglijare a acestei elementare obligații, sau când dă dovadă că nu lasă libertate de dezvoltare copilului, imprimându-i anumite diformări ce nu convin Statului. Și, se pare că ne aflăm într-o astfel de vreme. Se pune întrebarea însă: poate Statul și are interesul a înlocui complet familia? Răspunsul este: Nu! Nu, pentru că și familia face parte componentă din Stat. Nu, pentru că nu are nici interesul să-și ia o sarcină inutilă și pe care nu o poate face mai bine, când este vorba de copilul până la 10—12 ani, adică epoca în care copilul nu poate primi ideologii sociale

Tip de orar mixt pentru cl. III—IV.

Zilele Orele	8—9		9—10	10—11	11—12		14—15			15—16		16—17	
Luni	Ridicarea Pavilio- nului național	Anatomie și igienă	Științe Naturale	Matematică	Limba Română (compunere)		Indeletniciri practice						
Marti	Religia		Anatomie și igienă	Fizico- chimice	Matematică								
Mierc.	Deprinderi igienice, gimnastică sport	Geografie	Istorie	Limba Română (gramatica)	Scrisoare frumoasă	Desemn							
Joi	Program străjeresc											Program străjeresc	
Vineri	Deprinderi igienice gimnastică sport	Geografie	Istorie	Matematică	Limba Română (cetire)								
Sâmb.	Deprin- deri igie- nice, gim- nastică, sport	Geografie	Limba Română (cetire)	Datoriile omului și ale cetățeanului	Desemn	Scrisoare frumoasă	Lecturi și reci- tări frumoase, dialoguri și teatru școlar, șezătoare		Cântul	Coborârea Pavilionului			

R E P A U S

sau politice, fiind o epocă în care se precizează și se consolidează ceea ce are dela natură. Aceasta este epoca primelor 4 clase primare, în care îngrijirea mamei este indispensabilă pentru copil.

Un orar bun este acela care împacă toate necesitățile.

Propun orarul de mai sus atenției Onor. Minister al Educației Naționale și discuției colegilor, cari pot să-și alcătuiască un astfel de orar (pentru cl. I—IV) și să-l supună motivat autorităților superioare, spre aprobare — cum însumi am făcut — pentru a prilejui cercetarea amănunțită a problemei acesteia.

Dealtfel, însuși M. E. N., prin ordinul amintit, a pus ore dela 11—12 pentru zilele de mercuri și vineri, luate dela îndelnetniciri practice din după-amiaza acelor zile, fără altă indicație. Aliniatul II însă, al aceluiaș ordin, admite și alte »schimbări dela caz la caz«.

Ion D. Ungureanu

Din ziarul „România“:

Crestături.

Gheorghe Moțiu

a scris o carte de maxime și de aforisme: Stropi din cascada vieții. Frânturile acestea de cugetare vădesc un cert temperament de gânditor. Gheorghe Moțiu e preocupat de marile probleme ale existenței și totuși aproape întotdeauna, el reușește să depășească platitudinea și comunul.

La o vârstă pe care o bănuim tânără, e o biruință remarcabilă să abordezi cu atâta siguranță genul aforistic. Stropi din cascada vieții ne arată o unitate de gândire și o precizie logică a cuvântului care impresionează. Gh. Moțiu este un creștin prin structură și trăire. Tocmai acest fapt constituie unitatea adâncă a cugetărilor sale, pe care, din parte-ne, le-am dori de acum înainte dezvoltate mai larg în eseuri și studii.

Iată câteva din ele:

„Fiecare om e un semn al strigării al vieții în fața morții“.

„Popoarele fără școală, își absorb geniile ca pustiul izvoarele“.

„Invidia e pasărea care se hrănește cu oameni“.

„Conștiința este singura înălțime de pe care poți privi deodată spre tine spre viață și spre Dumnezeu“.

Insemnări din carnetul meu de control

de Iosif Târziu

Scriu aceste însemnări în semn de dragoste față de colegii mei din plasa Hălmagiu, al căror îndrumător am fost timp de 6 ani. Căci controlul lor îl făcea conștiința lor și Dumnezeu Tatăl, din ceruri.

Nu vād să fie scris în cartea destinului meu, ca, ieșind la pensie, să mă retrag într'o familie restrânsă întemeiată de mine; ci, îmi e teamă că, la bătrânețe voi fi silit a mă retrage în satul strămoșilor mei, Iablanița și acolo sub munții Bailor Herculane însoțit numai de carnetele mele, voi avea timp să cetesc din ele: Ce am zis, ce am făcut, ce s'a realizat, ce nu s'a realizat? pe timpul când aveam cinstea și marea răspundere a fi vremelnice subvizor școlar de control. Astfel voi avea ocazia să constat care este mulțimea și calitatea faptelor mele cu cari în ziua [de apoi mă voi prezenta înaintea dreptului judecător având ca un bun ortodox totdeauna înaintea ochilor mei cuvintele Domnului: »Fieștecarele după faptele sale, sau se va preamări, sau se va rușina«.

De sigur, dragii mei colegi și colege din acest județ, vor aștepta dela mine stil înflorit (Durere... nu-i pot servi, căci nu sunt scriitor) or vor aștepta minuni realizate de noi în decursul celor 6 ani petrecuți împreună în cea mai săracă plasă a țării și în cea mai grea circumscripție școlară de control, având de a face timp de 6 ani zilnic, pe jos, prin frig, plouă, soare și vânt câte 10 kilometri cel puțin. Nu s'au putut realiza minuni. Și Creatorul a avut lut când a făcut pe Adam și, a avut pe Adam, când a făcut pe Eva. Deci a avut și el mijloacele necesare pentru a realiza ceva. Numai dascălii mei dragi, din această circumscripție, au realizat mult, nespuse de mult, cu un și dintr'un buget de multe ori neachitat la timp, de multe ori neachitat deloc, în suma mizerabilă de 2000 lei. Pe colegii mei curioși îi voi satisface cu realizările făcute de acești mucenici ai Neamului, cari, până la venirea mea acolo erau cunoscuți organelor școlare că: »Învățătorii, din plasa Hălmagiu, nu muncesc nimic, ci, stau zilnic pe bancă, înaintea cafenelei Borza, din Hălmagiu«.

Acestea erau informațiunile cu cari am plecat la drum să inspectez școalele din numita plasă. Vă puteți închipui dragi cetitori, în ce stare sufletească m'am aflat, în ziua plecării, 2 Aprilie 1933.

Un mic popas în enararea faptelor. Este adevărat că i-am aflat șezând acolo pe scaun și glumind împreună cu informatorul meu și organelor mele școlare, dar, eu ca om pedant m'am uitat și în călindar și am aflat că ziua când ei stau în Hălmagiu la povești e ziua de joi după masă când conform legii au și ei dreptul la repaus. Fie acest fapt un memento pentru colegii cari ne vor lua locul în control. Eu zic: Da, iau informații, dar nu le cred, ci le verific, la fața locului căci așa se vede, nu toți oamenii sunt făcuți după chipul și asemănarea lui Dumnezeu.

Mă văd îndemnat a aminti pe unii învățători cu numele pe alții îi voi ascunde sub anonimat căci nu voiesc să le vatăm modestia lor. Pe de altă parte ca și colegii mei să se poată duce la fața locului să constate adevărul spuselor mele îi pun pe alții cu numele. Nici felul meu de a fi, nici creșterea mea nu îmi permite a minți. Tot ce scriu este numai și numai adevăr. Înainte de a trece la enararea faptelor țin să mulțumesc dragilor mei de acolo pentru dragostea cu care am fost întâmpinat și ajutat de ei în îndeplinirea conștiințioasă a muncii mele. Cu regret am plecat din mijlocul vostru căci interese mai înalte m'au reclamat a fi subrevizor în plasa Aradul-Nou ca singurul învățător al Ținutului care vorbește limbile română, germană, maghiară și sârbă. Cu sufletul însă mă simt între voi și voi sta totdeauna în ajutor cu ceea ce pot și ce este în interesul Neamului și al colectivității dăscălești. Regret că n'am putut face mai mult din cauza răutății multor oameni și din cauza vitregităților materiale. Una este cert, că am conștiința liniștită că mi-am făcut datoria, cu zel și devotament și mai presus de toate cinstit. De cumva se va afla vreunul pe care după mintea sa crede că l-am nedreptățit, îl rog să își verifice conștiința și ea îi va spune că a cerut dela mine lucruri contrar legii, contrar bunului simț și contrar colegialității pentru care mult m'am luptat și mult am suferit. Și pe baza lor îi spun: »Ce ție nu-ți place altuia nu face«. Știți voi singuri cei 2 colegi din plasă, la cari se refer aceste puține

șiruri. Om fiind, în acești 6 ani, de sigur voi fi jignit și eu pe vrurul din ei, căci Sft. Scriptură ne spune: »Tot ce este năsdin femeie păcătos este«. Deci, dacă am păcătuît contra lor ca om, nu ca învățator, îi rog să mă ierte căci așa ne poruncește Domnul: Să iertăm unul altuia de 70 de ori câte șapte, căci și eu am fost jignit de ei, nu în față, ci în dos, ceeace m'a durat foarte mult.

Voi începe cu colegul dela școala noastră de stat din Măgulecea, cu domnul Ioan Damaschin. Vă veți întreba: care este cauza că nu țin ordinea, nici cea alfabetică a numelor lor, nici a comunelor, ci încep cu litera M și D? Spre orientare scriu: Am început cu acest harnic coleg care a muncit acolo cu un zel vrednic de toată lauda și cu un rezultat strălucit constatat de mine și de toți oamenii de bine timp de 6 ani. Il amintesc și de aceea pentru că la el am văzut un lucru bun, un memoriu, care am deosebita plăcere a-l publica aici ca un exemplu vrednic de imitat de toți învățătorii. Natural numai acel învățator va fi în stare să-l facă, care are ceva la activul său. Eu voi căuta ca acest fel de raport să-l introduc în plasa mea Aradul-Nou. N'am putut să-l introduc la toate școalele din plasa Hălmagiu căci era și costisitor, având în vedere bugetele de acolo. Acestui învățator harnic îi scriu aici: Fi mândru că și subrevizorul tău a învățat ceva dela tine. Deci, când pe baza muncii tale îmi vei lua locul, să știi că nu iești perfect ci, între dascălii tăi se află oameni subalterni, dela cari poți învăța și tu ceva, cași eu dela tine.

Îi mulțumesc pentru felul cum a muncit ascultându-mă ca pe un coleg mai bătrân. N'ai fost admis la examenul de grad II nu pentru că nu ai întrunit condițiunile recerute de lege, ci. pentru că cum toți de pe acolo o știm, un fost subrevizor școlar de control, colegul meu, a binevoit a informa pe autoritatea școlară că iești un om periculos care nu aduci nici un aport partidului dela putere. Ce ironie! Deci politica și nu vrednicia te-a calificat. Văzându-te atât de desnădăjduit și-am cumpărat în semn de dragoste o carte în sumă de 150 lei. Dedicăția care se află în ea să îți aducă mulțumirea sufletească de care te-ai făcut vrednic înaintea lui Dumnezeu și a mea.

(va urma)

Straja Țării

Noua lege de organizare și funcționare a Străzii Țării

După patru ani și mai bine de intensă activitate, Straja Țării își asigură organizarea și funcționarea printr'o nouă lege, publicată în M. Of. din 16 Dec. 1938. Intrucât ea interesează un număr mereu crescând de camarazi și e menită a protegui desvoltarea în adâncime a mișcării de regenerare națională, credem nimerit să ne ocupăm de ea și în această revistă.

Noua lege ține seama de spiritul și doctrina strajerească, proclamând străjeria, instituție de Stat, deplin autonomă și în măsură a face în mod obligatoriu educația morală, național-patriotică, socială și fizică a întregului tineret între: 7—18 ani b. și 7—21 f. (art. 1—2).

Ținând seama de mistica unui jurământ sau legământ solemn, cum și de importanța psihologică a acestor acte, prin art. 6 se dispune; prestarea unui jurământ din partea tuturor persoanelor majore, care activează în străjerie și a unui legământ din partea tineretului. Cred că însemnătatea acestor momente sărbătorești nu scapă nimănui, prin ele legându-ne în fața lui Dumnezeu, de-a pune toată credința și puterea noastră de muncă în serviciul instituției și a înaltului său ctitor.

Spre a asigura Țării, elemente capabile de efort, art. 8, institue dreptul Străzii de a supraveghea nutriția și igiena tineretului. Importanța acestui lucru trebuie sesizată mai ales de învățători, cari suntem martori nepăsării și ignoranței, ce se manifestă din partea multor părinți față de hrana și igiena copiilor. Câți elevi nu vin la școală nemâncați? Câți consumă băuturi alcoolice sub ochii nepăsători ai parinților? Ce luptă trebuie să ducem spre a-i deprinde cu celea mai elementare percepțe igienice?... Așa dar, de acum nu ne vom istovi in zadar! Interesele superioare ale Neamului, la căpătâiul cărora stăm de veghe, nu vor mai putea fi călcate în picioare atât de ușor. Va dispărea — credem — mentalitatea că avem copii numai spre a trage foloase din cea mai fragedă vârstă...

»Marele Străjer al Țării«, vrea brațe de voinici și nu niște biete mâini firave și transparente!

În conducerea superioară a Străjii, pe lângă M. S. Regele, aflăm Consiliul Superior de Indrumare: Primmul Ministru, Sanctitatea Sa Patriarhul, Miniștrii ale căror departamente sunt în legătură cu activitatea instituției, Comandantul Străjii Țării, Președintele Serviciului Social, etc.

»Comandantul Străji Țării este autoritatea care are conducerea permanentă, efectivă, administrativă, controlul și îndrumarea Străjii Țării, precum și a întregii activități străjerești, precizează art. 20. Ca organ consultativ are Comitetul Permanent, ale cărui avize sunt însă numai facultative — art. 21, — iar în conducerea instituției este ajutat de un șef de stat major, cu îndatoririle și depturile unui secretar general de minister, art. 22.

Iată dar și în străjerie ceeace numim comandament unic. Adaptarea instituției la noul crez al vremii și la noile realități viabile dela 10 Febr. 1938.

Dacă ținem seama de înalta valoare a »omului« chemat a aduce la îndeplinire gândul regal, de puterea de muncă a Domnului Comandant Teofil G. Sidorovici, vom înțelege imediat ce avantagii decurg din acest fapt.

În stabilirea ierarhiei străjerești s'a ținut seama de noua structură administrativă a Țării prin creiarea gradului de Comandant de ținut, iar în organizarea teritoriului s'a introdus și această unitate pe lângă cele deja existente, art. 26 teritoriul fiind identic cu cel administrativ.

Straja Țării și-a asigurat exclusivitatea dreptului de-a organiza tabere și colonii — art. 29, — obligând în același timp toate comitetele școlare și autoritățile locale să subvenționeze și să asigure buna funcționare a acestor înjghebări temporale — art. 31.

Nu trebuie să ne scape nici importanța art. 38, care asigură anumite avantagii personalului didactic ce activează în unitățile străjerești și s'a distins printr'o muncă deosebită.

Colaborarea tuturor autorităților cu Straja Țării este obligatorie — art. 58, — iar înzestrarea unităților cu terenuri, imobile, mobilier și toate materialele de care ele au nevoie, cade în sarcina comunelor, art. 59.

Toate spectacolele cu caracter educativ moral, patriotic și fizic, organizate de unitățile străjerești sunt scutite de taxe și dări, art. 66.

Drept meritată recompensă pentru cei ce se străduiesc zi de zi în cadrele acestei instituții, noua lege prin art. 67, acordă o reducere de 75 % pe C.F.R., S.M.R. și N.F.R. (Oare nu s'ar putea fixa prin regulament și vreo câteva călătorii gratuite?)

Spre a nu mai da nimănui posibilitatea să se folosească de tineret, sustrăgându-l dela îndatoririle sale de străjer — art. 72, — dispune obligativitatea ce o au toate instituțiile particulare, patroni, etc., de a trimite tinerii de sub mână lor, la ședințele străjerești.

Actele și registrele de casierie, ori contabilitate sunt scutite de orice taxe și timbre. Deasemeni și corespondența simplă, recomandată și mesagiile sunt scutite de orice fel de timbre, art. 73.

Cam acestea sunt părțile mai însemnate din noua lege, pe cari am crezut că e bine să le spicuim. Rezultatele acestei legi depind de munca, abnegația, spiritul de jertfă și sacrificiu de care cei chemați a o aplica, vom da dovadă.

Să întărim în sufletele noastre sentimentul răspunderii!
Să dăm deci viața legii prin realizările de pe teren!

I. Vârfacia

Fusul vremii

*Când bate 'n geamul înghețat
Pustiul vânturilor vaier,
Simt fusul vremii necurmat
Cum mistuie al vieții caier.*

*Suspinul lui, îmi pare-un cânt
Pe care zilnic îl trăiesc;
Sub vraja lui visez, m'avânt,
Plâng, gem, mă sbucium, rățăcesc.*

*Și, când nu-l simt, m'așez trudit
Sub umbra vremilor o clipă...
Mă simt pierdut... un osândit
Sub a destinului aripă.*

Ion Iluna

Organizarea Centuriei

Misiunea instituției »Straja Țării« este de a forma individualități cu caractere tari și virtuți patriotice, naționale, profesionale și intelectuale, cari să se integreze perfect în viața Națiunii. Organizarea centuriei are la bază organizarea cuibului. Șefii de cuiburi se instruiesc de către comandantul de centurie, sau comandantul de stol ca să cunoască pe camarazii lor și să stie ce obligațiuni au față de cuib. El este animatorul, pilda bună, idealul cuibului și cel mai isteț atât la vorbă cât și la faptă. Curajul șefului de cuib se imboldește prin emulație cu cei ce-l înconjoară. Șeful de cuib este ajutorul comandantului de centurie în tot momentul. El este ochiul care vede de aproape tot ce se întâmplă. El participă la procesul elevilor acuzați în tribunalul clasei. Șefii de cuib dau verdictul, dacă străjerul acuzat este vinovat sau nu. Străjerii cunosc pe șefii de cuib, din centurie, că ei sunt elevi cari nu greșesc, așa de mult, ca dâșii. Ei sunt fruntașii intelectuali ai centuriei. În tot timpul anului ei sunt în permanentă frământare de idei. Ei vor fi inspirați de cele mai multe idei, fiindcă prin dâșii se sintetizează toată activitatea cuiburilor a centuriei și a celorlalte unități străjerești. Ei sunt înzestrați cu o inteligență integrală, care se manifestă în împrejurările cele mai diferite. Centuria este spre progres cu toate în cursul anului, dacă șefii de cuib sunt mereu în apropierea călăuzei lor principale: așa că ei ghicesc numai prin gesturi și mimică tot ce simțeste comandantul. Ce fac elevii străjeri ceilalți, cari mai sunt, fără nici o chemare? Ceilalți străjeri au rolul lor după cum ei chibzuesc mai bine. Ei sunt ajutați și supravegheați de șeful lor. Fiecare străjer este o individualitate formată în spiritul unei chemări, fie a nevoilor ce le simțesc ei în colectivitate, fie personale ale fiecăruia, ori ale familiei lui. Comandantul numește ajutor de șef. Elevul care este în stare a suplini pe oricare elev absent pe oricare elev neascultător, sau slab în lucrarea ce o primește să o facă. Ajutorul este o ființă scumpă cuibului. El este locțiitorul șefului. Ajutorul șefului de cuib este informatorul cel mai de preț al șefului. El adună cuibul la ședință, el comunică tuturor străjerilor programul de

urmat în clasă, la temă pe câmp, în pădure, în oraș, sau în atelier. Când lipsește ajutorul, atunci șeful de cuib simțește adânc cât lucru este să făptuiască singur toate hotărârile străjerilor în ședință.

În cuibul de 6 străjeri mai sunt 4 străjeri cari joacă un rol covârșitor de mare în viața școlară. Lucrările lor sunt invidiate chiar și de tinerii absolvenți ai școalei. Absolvenții cu bucurie vor veni să activeze în activitate post-școlară. Iată ce lucruri sunt de așteptat dela acești străjeri. Se aplică principiile de organizare a școalei și anume:

În ședința I. prezidată de șeful de cuib, sub supravegherea și indicațiile comandantului de centurie, se alege: un secretar, care va scrie procesul verbal scurt fără formalități și el va fi totodată și cronicarul cuibului. Acesta trebuie să fie un elev dotat cu puteri intelectuale și practice de așa natură ca el să poată comunica șefului său tot ce se întâmplă în centurie. El intră în legătură cu ceilalți cronicari își aleg și ei șeful lor care va fi primul secretar și cronicar al centuriei. Ei scriu și formează jurnalul centuriei. Ei sunt solii centuriei în legătură cu centuriile celelalte din stol. Ei organizează serbările școlare pryncamaraz ii din cuiburile respective. El propune un program, el alege persoanele harnice de a executa. Cronicarul de comun acord stabilește programul serbării. Se interesează ca reprezentația lor să reușească. Acesta este barometrul care arată activitatea unui cuib. Ei toți la un loc formează o societate de inițiatori, ei pot forma serbări pe stol cu întreagă centurie de comun acord cu comandanții de centurii. Nimic nu se petrece fără de știrea acestor cronicari. Ei raportează șefului elevii cari nu și-au făcut lecțiile ei raportează tot ce se petrece peste zi în viața cuibului lor.

Tot atât de important este străierul al treilea care este *casierul* cuibului. Acesta colectează sumele cari sunt necesare pentru cuib, pentru centurie, pentru stol și pentru cooperativa școlară. El aprovizionează cuibul cu tot ce se cumpără pe bani. El este acela care poartă socotelile bănești. El propagă economia el cetește toate regulamentele ce privesc funcționarea cuibului, cooperativei școlare, casei de depuneri »Cec« și instruește până la convingere necesitatea organizării economice. Casierul vinde cooperativei școlare lucrările făcute de

cuib și împarte străjerilor cari au produs obiectul lucrat, prețul primit, în raport cu hotărârea cuibului în ședința ținută în acest scop. Casierul este elementul viu care arată puterea cuibului.

Casierul poate să aibă cele mai frumoase inițiative să producă cât de mult pentru prosperarea veniturilor cuibului. El, când vede că în cuibul său sunt talente, cari pot produce valori, nu lasă să tânjească, ci, propune tot ce este posibil ca aceste talente să fie încurajate. Comandantul de centurie îi va sta într'ajutor și-i va da indicațiuni pentru reușita acțiunii.

Pe lângă cronicar și casier are o deosebită chemare și gospodarul cuibului. Acesta este cel mai isteț străjer. El îngrijește, păstrează sau conservă toate lucrările cuibului. La toate lucrurile el câștigă materia primă și uneltele. Le dregă și le pune la îndemâna străjerului ca să-și poată executa lucrarea. El ține ordinea în clasă. Colțul străjerului este dat în seama gospodarilor. Expoziția, muzeul și colectarea obiectelor pentru asemenea activitate sunt opera dată în seama lor. Ei sunt organizați așa, că își aleg un conducător de gospodari care se interesează de viața colectivă a centuriei după indicațiunile comandantului de centurie. El colectează și usucă plantele de leac și le dă în primirea agentului sanitar al cuibului.

Sanitarii în colaborare cu gospodarii aranjează farmacia școlară și se îngrijesc cu toții ca centuria să aibă absolut toate ustensilele pentru a se da primul ajutor în caz de accidente. Agenții sanitari supraveghează curățenia se îngrijesc de alimente bune, de apa bună de beut și împreună cu gospodarii le prepară; în caz de nevoie ei fac focul, când străjerii au nevoie de apă caldă, sau o fiertură. Viața în cuib este deci de două feluri: individuală și colectivă. Prin viața individuală străjerii își fac datoria ca șef de cuib, ca ajutor de șef, ca gospodar, sanitar, cronicar și casier. În viața colectivă ei fac lucrări în ansamblu: pe cuib, pe grupă sau pe centurie. Exemple avem destule: Lucrări comune: arat, semănat, plivit, săpat, cules în munca agricolă; sport, gimnastică, atletism în munca pentru dezvoltarea fizică rațională; cântare, șezători, muzică, jocuri, teatru în munca pentru dezvoltarea culturală.

Centuria organizată în acest chip poate avea rezultate interesante, în mediul în care trăiește.

Toate aceste se supun discuției, pentru a adânci această problemă de educație.

Teodor Tundre

Cooperatie

Cooperatie primitivă — Cooperatie organizată

II.

Spre deosebire de cooperatia primitivă, care s'a născut numai sub imboldul instinctelor, cooperatia organizată adaugă și framântări ale minții, tăindu-și drumurile și formându-și doctrina dintr'o analiză îngrijită a problemelor economice și sociale, ce s'au profilat în ultimele 3 jumătăți de veac.

În doctrina ei, se întâlnesc concluziile multor gândiri, din țări diferite, alături de experiența celor ce au încercat-o, ca experiment ori ca necesitate. La temelia ei sunt chiar sisteme de gândire, după cum nu lipsește accentul de desnădejde al nevolnicilor.

Cooperativa organizată — așa cum o vedem astăzi — este o muncă de mai bine de un veac. În ea au colaborat țări diferite, și oameni cu păreri deosebite s'au pus în slujba ei. Entuziaști cu izbânzi definitive ori întemnițați pentru dogma ei formează frumosul șir al celor ce i-au slujit.

Așa se explică superioritatea sistemului cooperatist, în domeniul economic și social, față de alte curente. Și tot în această diversă colaborare, stă valabilitatea mișcării în ori care țară din lume.

A pornit aproape deodată din mai multe țări. Această pentru că era o cauză comună: *mizeria*.

Și deosebind doar fazele, mizeria domina o anumită clasă și își avea aceeași origină. Era produsul detașării omului de pământ. Era părăsirea agriculturii.

E lucru știut că toate statele, la formarea lor, au fost agrare. Acest caracter l-au păstrat până de curând când capitalul aduse în activitatea omului: mașinism, materii prime, schimb internațional etc. A fost o cursă. Iobagii, căci așa se numeau muncitorii de pe pământurile feudale, sătui de condițiunile puse de proprietarii de latifundii, cu dijme, clăci și alte slugarnicii, au părăsit câmpul, pornind într'un exod impresio-

nant spre orașe. Ii momea aci și începuturile industriei, care nu se sfia să cheme la lucru chiar și pe copiii de 7—10 ani, după ce pe mame le răpise. O statistică din 1835 arată că numai în manufactura mecanică engleză erau, din 356.108 lucrători, 88.000 bărbați, iar restul de 268.108 îl formau copiii sub 18 ani, mergând în jos până la 8 ani, și femeii.

Această cerință de brațe a scăzut însă repede. După 1760, metodele de fabricație evoluează. Se inventează o mulțime de mașini: mașina de tors bumbacul (R. Arkwright 1771) perfecționată la 1775 de Crompton, în așa fel că numai cu un om forcea atâta cât ar fi lucrat 200 oameni. Intră în funcție mașina cu aburi a lui Thomas Newcomen, apoi metodele de turnarea fontei și oțelului și încă altele.

Lucrătorii sunt concediați sau siliți să lucreze câte 18 ore pe zi pentru o bucată de pâine și aceea puțină și de rele condițiuni.

Beciurile și pivnițele orașelor se populează cu desmoșteniții soartei. Din plugari voinici și liniștiți, lucrătorii sub povara mizeriei, își distrug și sufletul și corpul, devenind chiar un pericol general.

Și, în vreme ce țările prosperau cu industria, comerțul și înfăptuirile lor, muncitorimea se afunda tot mai adânc în noroiul desnădejzii și al mizeriilor.

Istoria frământărilor muncitorești este martoră a îndurărilor aspre prin care a trecut brațul fauritorilor de »bunuri«.

Acesta era rezultatul curentului *liberalist* din toate țările apusene, cari puseseră *libertatea individuală* în toate drumurile vieții. Ori această *libertate* a declanșat războiul crâncen în câmpul economiei, cu scop suprem: *înavuțire individuală*, din care muncitorii au ieșit mutilați și învinși, iar capitaliștii și proprietarii de fabrici sporți în avut și în cutezanță.

La această *libertate* în luptă, se mai adaugă și restricțiunile unor legi, cari după o mentalitate feudală în general și potrivit stărilor locale specifice țărilor, au înrăutățit și mai mult soarta brațului de lucru.

Reacțiunea, primii pași ai cooperației organizate.

Clasa muncitoare, cu mizeria ei, a avut ecou în sufletele multora, străini de ea, dar simțitori la durerile ei. Aceștia au

reacționat. Alături de ei, un curent reacționar a pornit și din sânul muncitorimii.

In Anglia, Owen, mare industriaș, pornește dela ideia iresponsabilității omului și cere schimbarea mediului, singurul vinovat. In acest sens, el propune așa zisele »sate de armonie« construite tip, în careu, conduse după anumite reguli. A fost o utopie. A încercat să realizeze un asemenea sat în America, dar nu i-a reușit. A cerut apoi înființarea unei bănci numite »magazin de schimb echitabil a muncii naționale« (1832). Moneda era înlocuită cu »bonul de muncă« ce corespundea unei ore de lucru. Veniau la acest magazin cu diferite mărfuri. Se evaluau mărfurile în »bonuri de muncă«, pe cari le primea prezentatorul. In câteva luni, magazinul era asortat cu tot felul de mărfuri, cari se desfăceau posesorilor de »bonuri de muncă« după cerere și când acestea erau prezentate. Deși aplicate cu destule promisiuni, nici acest fel de magazine nu traiesc. Rămâne însă, din truda lui Robert Owen, în afară de îmbunătățirea situației muncitorilor din fabrica sa din satul scoțian New-Lenark, un curent »asociaționist«, cari pornea luptă pentru *înlăturarea mijlocitorilor și a profitului*, principii de competență în cooperația modernă.

Dr. William King, nu luptă contra mașinismului, dar profund conștient de necesitatea capitalului, cere formarea acestui capital și în rândurile muncitorimii, prin varsăminte săptămânale sau lunare. Cu banii adunați se cumpără articole de primă necesitate. Din rulmentul lor se formează un fond al asociației. Când se vor aduna destule fonduri se va cumpara pământ, va forma ferme, va ajuta pe cei neputincioși. Din grija de a nu se desființa brusc o asemenea societate, Dr. King pune anumite condițiuni la cel ce voiește a pleca. Curentul creat de el luptă deasemenea pentru introducerea femeii în cooperație, cerând și consimțământul ei la înscrierea soțului. Ori aceasta era o cutezanță în vremea când femeile n'aveau niciun drept.

Cu toate că discipoli lui King au întemeiat o asemenea societate în Brighton (1827) dela el nu ne rămân decât principii, ca și dela Owen.

Problema muncii devenind tot mai mult discutată, mun-

citorii au ocazie să asculte cuvântări, soluții, să vadă încercări. Toate însă au rămas fără izbândă.

Cei 28 de țesători din Rochdale, din Anglia, au meritul de a pune în 1844, temelia de nădejde a marelui edificiu: cooperatiia.

Din încercările lui Owen și King, păstrează și aplică principiile, adăugând unul nou și cel mai important: *risturna*. Aceasta e propusă, în 1844, de lucrătorul Charles Howarth, la Rochdale, fără ca să cunoască concluzia lui Alex. Campbell, la Glasgow, în 1822, care imaginase deasemeni *risturna*.

Țesătorii din Rochdale, pentru a evita amestecul tiran al capitaliștilor fixează ca for suprem al societății adunarea generală în cari voturile se numără după persoane și nu după capital. Pentru acelaș lucru, fixează maximum de capital la un asociat la 100 acții. Fixează apoi un stagiul de 6 luni dela înscriere pentru cel ce candidează în comitet — Cointere-sează pe femeie, achitându-i ei *risturna*. Luptă pentru autonomia de gândire a fiecărui asociat, dând, prin aceasta, cooperatiiei caracterul democrației — fără rezerve.

Principiile dela Rochdale au făcut o »școală« și nimic din ele nu s'a părăsit în cooperatiia de azi.

(va urma)

Ion C. Lascu

Floarea dragastei

Pe cărările pădurii
Trece-ades cu pas ușor,
O copilă cu ochi negri
După apă la izvor.

Am văzut-o luni de-arândul
Tot trecând pe sub frunziș.
Ca pe-o nimfă de izvoare,
Am privit-o, pe furiș.

De-o veni și azi, la apă,
Jur pe tot ce am mai sfânt;
Că mă duc să-i dau o floare,
Cea mai mândră pe pământ.

V. Lădaru

Literatură

Prima vânătoare

(schifă)

Ajuns învățator sau mai bine zis apostol al neamului în comuna Trestieni, după învingerea greutăților întâmpinate la început, am cercat să-mi validez calitățile cu cari m'a înzestrat natura în măsură atât de abundentă.

Fiind dela fire om activ și întreprinzător, neavând altă posibilitate de a omori timpul liber din vacanțe și sărbători, m'am decis să mă fac vânător și, astfel, vrednic următor al înaintașilor mei, cari și-au câștigat atâta faimă pe acest teren de activitate.

Cu paralele strânse și cu promisiunea de a achita și partea ce nu o puteam acoperi cu suma avută, am cumpărat dela un amic și coleg o pușcă rămasă-acestuia ca moștenire dela un bunic al său, ce s'a mutat nu de mult în lumea veșniciei.

Având acum pușca, m'am decis să merg la vânătoare. Ziua primă pentru această afacere, am ales-o pe sărbătoarea Sfintei Marii; una, pentru că se cuvenea ca un asemenea eveniment să fie pūs pe zi de praznic și alta, pentru că oamenii fiind pe acasă, mai mulți pot să vadă și să admire pe învățatorul lor în uniformă de vânător și cu pușca pe umăr.

Zis și făcut! După terminarea slujbei bisericești, mi-am pachetat merinde și sticlufa cu răchie pentru care nutream atâta simpatie; am scos ciorapii peste pantalonii, în pălărie am pus ca decor o aripă de pipălacă, am luat pușca pe umăr și haid cu Domnul la ispravă și la lucru nemai făcut încă.

Pe cale păseam tot trei în loc de doi, ales atunci apăsam mai tare călcăiele către pământ când venea cu mine 'n față atare Evă mai tânără, sau când observam că mă petrecea cu privirea careva dintre cunoscuți. În tot cazul, am fost eroul zilei, că nici câinii nu aveau îndrăzneală să mă latre ca de altădată.

Șiit din comună, mi-am îndreptat pașii spre cărarea ce ducea la balta din hotar, unde știam că sunt mai tot anul

rațe sălbătice și altfel de sburătoare. Mă bucuram dinainte de isprava ce voiu face și plănuiam că anume câte rațe să pușc și cui să le cinstesc dacă vin acasă.

Mergând eu așa cu gândurile și cu planurile mele, la ctitura potecii apăru Trișa țigana, vrăjitoarea cea vestită care aducea din pădure o traistă încărcată cu lăptuci, pitonci și bureți împărătești.

Când mă văzu era să scape traista de spaimă; rămasă ca împetrită și mă privea cu groază și umilință.

— Ce-i cioară, îi zisei — nu mă cunoști, ce te uiți așa la mine ca la pagubă? Apoi de! — mânca-ți-aș ochii domnișorule! m'am spăriet că nu te cunoșteam de când te-ai făcut vânător așa de chipeș și frumos ca un pui de crăișor din povești. Că ți-oi spune drept, că era să-mi pierd vederea dela ochiul stâng de strălucirea puștii dumitale. Și să te traiască Dumnezeu, n'ai avea să-mi dai o țără de bagău sau o țigare ruptă, că ți-oi spune norocul cu care ai să-ți petreci viața, că Doamne! mare noroc văd deasupra capului dumitale.

Având voie să mă distrez la minciunile babei și fiind puțin și cam curios de ce-mi va spune, i-am dat o țigaretă — am întins palma și i-am dat voie să ghicească după plac. »Apoi, — începu baba — de când mă poartă aceste două picioare și de când văd mândreața soarelui — (și de când furi gainile oamenilor — zisei eu) — n'am văzut ce văd acum la dumneată. Că, Doamne! mare noroc ți-se arată, că o fată de boier mai frumoasă ca și luceafărul și mai bogată decât pământul stă cu gândul către dumneta. Dar să ți-o spun curat și adevărat, că este o leacă de zmântă în zodia dumitale, că anume norocul ce ți-se arată șede trist și îngândurat și nu se poate mișca din loc, că-i legat la picioare cu vraciuri de către o babă care poartă ură pe dumneta. Dar dacă-mi pui în palma stângă un ban de argint, eu îl desleg așa, că nu-l mai poate nime fermeca.

— Cioară, tu minți! și voești numai să 'nșeli bani dela mine, dar nu-mi pasă, haid să-ți dau, barami aud ce mințești.

— O, tacă-mi gura pe vecie și să nu pot duce la cort bureții aceștia dacă doresc să te 'nșel, ori să-ți mințesc ceva. Eu îți spun numai ce-mi spune mie spiridușul meu d'aici din ghiocul acesta.

— Apoi, na babă, banul; să aud ce știi...

Baba ascunse banul în sân, ca de frică să nu-l iau îndărăt dela ea, apoi începu descântecul prin care zicea că-mi desleagă norocul din vraciul în care a fost încătușat.

După ce suflă de trei ori în ghioc, începu:

*Norocul domnișorului cel fermecat,
De-o babă legat.
Cu cuvântul meu,
Cu voia lui Dumnezeu
Te desleg,
Cu puterea celor șapte zile curate.
De cele șapte noduri fermecate.
Și ți poruncesc!
Ca să te ridici,
Și să vii aici.
La un domnișor,
La un crăișor.
Să-l porți tot cu tine
Să-l porți tot cu bine! Amin.*

Când gătă cu descântecul, baba stătu tăcută, cu ochii privind în depărtare, dădu din cap apoi zise: — »Nu-mi place ce văd, domnișorul! Norocul dumitale nu se poate scula, ci se sbate și cade iară la pământ.

— Dă ce-o fi având babă? întrebai eu.

— Apoi să te trăiască Dumnezeu, e smântă, că norocul dumitale când a fost legat, a căzut și și-a sclintit piciorul și acum nu poate să se miște din loc de durere. Trebuie să-i descânt de sclintitură și să-l scap de beleaua în care a ajuns sărmannl.

— Apoi descântă-i babă!

— Da, da, i-aș descânta eu bucuros, dar nu-i cu leac până nu-mi dai un ban mai mare, care a fost în mână de copil nebotezat.

— De unde să am eu ban de acesta, babă și de l-aș și avea, cum să știu că a fost în mână de copil nebotezat?

— Il cunosc eu, — zise baba — numai să-ți văd banii. Pe acela soarele nu lasă umbră și pentru aceia e de leac.

Scosăi banii din buzunar, îi ținui în palmă înaintea babei care îi privi cu atențiune, luă unul în mână, îl arată spre soare

și zise: iacă acesta e! Cu aceasta suflă peste el, îl ascunse în sân, lângă celălalt și începu descântecul:

*Mers-a norocul domnișorului
Pe cale, pe cărare,
Până la podul eel mare.
La pod se 'ntâlni cu Maica curată
Care l-a întrebat:
Ce te caieri?
Ce te vaieri?
Ca și eu am schiopătat
Pentru că am călcat,
Intr'o urmă de oaie.
Dar după aceasta,
Toate vânele se moaie
Carne cu carne,
Sânge, cu ânge,
Măduvă cu măduvă,
Os, cu os,
Toate s'or prinde laolaltă,
Și-or fi cum or fosi.
Doamne ajută și Maică sfântă să fie cu leac!*

Gătând cu descântecul, baba mă privi să vadă efectul ce l-a produs prin descântec și apoi ascunse ghiocul, locuința spiridușului.

— Noa, babă — îi zisei — mă ținushi atâta 'n loc și mă făcuși s'ascult minciunile tale, acuma mergi în treabă-ți, că dacă nu, pușc.

— Că nu se teme baba de pușca domnișorului!

— Cum zici? nu te temi de pușca mea? dar cum așa?

— Apoi așa bine domnișorule drăguț, pentru că cu pușca aceasta, nu-i putea pușca nici când nimic, fiindcă-i vrăjită și până nu-i descânt, nu vei face nimica ispravă cu ea.

— Hei cioară afumată! bine văd eu ce-ți trebuie ție, apoi mai na zece parale și descântă și puștei.

Baba bucuroasă de atâta izbândă neașteptată, începu:

*„O steauă cu stele,
Două stele cu stele.
Pușcă cu oșele,
De ești bobonită,
De ești sorocită,
De ești fermecată,*

*Ori de ești legată,
Farmecele să se topească,
Nodurile să plesnească
Și să rămâi curată
Și nefermecată.
Ca și roua de pe floare,
Ca și razele de soare.
Și să nimerești,
Și să întâlnești
Tauri și bălauri
Pricolici și vârcolaci
Și...*

(va urma)

Petru Zoșiu

Rugăciune păgână

*Tu ne'nvățași O, Doamne! să ne iubim dușmanii;
Pe cel ce ne lovește să nu îl pălmuim
Stăvit îți fu cuvântul, dar mult plăcu Sataniei;
Ea ne lovește greu, noi totuși o iubim.*

*Măreață 'mpărăție aleșilor ai dat,
Dar prea sus ridicași lăcașul ei sublim.
Ne iartă Prea'ndurate cerscule 'mpărat;
La astă 'mpărăție ni-e greu să ne suim.*

*Te implorăm Iisus cu ruga cea din urmă;
Ingăduie, Stăpâne, măcar un strop de ură
În care să 'necăm dușmanii ce ne scurmă
Mormintele și viața... și sufletul ne fură.*

V. Lădaru

Homer, la stână

Poveștile, legendele, călătoresc întocmai ca și pasările călătoare; din loc în loc, dintr'o țară în alta. Doar' că aceste paseri călătoare ale poeziei sunt totdeauna supuse unor schimbări ciudate; fantezia poporului, acest mare măestru, le îmbracă pe toate în culori naționale.

Absolvisem clasa VII de liceu (era prin anul 1917) și îmi petreceam lunile de vară în munții Sibiului, la Crinfi de-asupra Săliștei. În nopțile senine, când luna se înălța din brădet gânditoare — vorba lui Coșbuc — ca o frunte de poet, stăteam tolănit pe cojoacele ciobanilor în jurul focului aprins în apropierea stânei și ascultam poveștile cu zâne, feți frumoși, zmei și balauri, ale ciobanilor, cari povești par'că se desfăceau ușor dintre brazi și pe razele de lună o porneau în sus spre cerul înstelat... Într'o seară mă rugară să le spun și eu o poveste.

După puțină gândire începui să la povestesc Iliada lui Homer (care de altfel îmi era proaspătă în memorie).

Le înșirai detaliat în »culori lingvistice«, răpirea frumoasei Elena, războiul, moartea lui Patroclu, răzbunarea lui Achille, moartea lui Hector, — toate într'o rânduire cronologică, așa cum le-am tradus cu regretatul prof. Al. Ciura.

Din cauza timpului, apoi, care se schimbase în ploios, două zile n'am mai dat pe la stână, dar a treia zi seara, răzbunându-se vremea, am mers iarăși printre ciobani, — să stau așa și să le ascult poveștile. Unul dintre ei spunea chiar Iliada lui Homer. Dar nu mai erau în acea poveste nici Greci, nici Troieni, — ci se războiau, pentru o româncă frumoasă, Români cu Turcii. Calul de lemn era născocit de Români și, unul dintre cei dintâi români omorâse pe ienicerul turc Hector.

Acesta era sfârșitul povestirii, când unul dintre ciobani murmură, așa pentru sine:

— Mulți români viteji au mai fost printe ei, dar nici unul nu a fost așa de viteaz ca Ilie, Achim Ilie...

Coriolan Bărbat

Pelerin

*Un acrobat de gânduri, pe trambulina firii
Sunt spânzurat de veacuri în neant... un biet tăciune.
Peste un lan de vise m'au legănat zefirii
Cu aripi de lumină în zbor de rugăciune.*

*Și 'n marea neștiinței m'am poticnit o clipă,
Icnind de greutatea duhoarei de momâie.
Din ciucuri de iluzii țesutu-mi-am aripă
Și urc umil spre Tine prin fumul de tămâie...*

*Aterizat-am, — flutur, — pe poala Ta de faimă;
Orbit de strălucire, — Ți-am rupt sfânta hlamidă...
Golgota mea de gânduri s'a prăbușit de spaimă
Și m'am trezit pe-un astru... o palidă omidă*

I. I. Iu Sabin

Cântec

*Eu sunt acelaș biet pribeag
Pe drumul către soare,
Eu n'am pe nimeni drag,
Nici zi de sărbătoare.*

*În ochii-mi port întinsul lin
Al mărilor de gheață,
Pustiul unui cer senin,
Frumos, dar fără viață.*

*În gândul meu hoinar se 'nșir'
Iluzii și păcate...
Și inima mi-e-un cimitir
De vise spulberate.*

Coriolan Bărbat

Bătrânii

Traducere din »Lettres de mon moulin« de Alphonse Daudet.

— O srisoare bădie Azan?

— Da domnule... vine dela Paris.

Era foarte mândru acest brav bade Azan, că vine dela Paris... Eu nu eram. Ceva îmi spunea că această scrisoare parlsiană din strada Jean-Jacques căzând pe neașteptate și așa de dimineată pe masa mea, mă va face să-mi pierd toată ziua. Nu mă înșelasem căci să vedeți:

»Trebuie să-mi faci un serviciu, amicul meu. Îți vei închide pentru o zi moara și vei merge în grabă la Eyguières... Eyguières este un târg mare la trei sau patru leghe de tine, o plimbare. Ajuns, tu vei întreba de mănăstirea orfanelor. Prima casă după orfelinat este o casă joasă cu obloane sure și o grădiniță înapoia ei. Vei intra fără să bați — ușa este totdeauna deschisă — și, intrând, vei striga tare: »Bună ziua oameni buni! Sunt prietenul lui Mauriciu« Atunci tu vei vedea doi mici bătrâni, oh! dar bătrâni; arhibătrâni întingându-ți brațele din fundul fotoliilor lor mari și tu îi vei îmbrățișa din partea mea, din toată inima ta ca și cum ar fi ai tăi. Apoi veți vorbi; îți vor vorbi despre mine, nimic altceva decât despre mine; îți vor povesti mii de nebunii pe cari tu le vei asculta fără să râzi.... Nu vei râde, nu-i așa?.... Sunt bunicii mei, două ființe cărora eu le sunt toată viața și cari nu m'au văzut zece ani... Zece ani, mult! Dar ce vrei, eu, mă ține Parisul; ei, îi oprește vrâsta înaintată.... Sunt așa de bătrâni, că dacă ar veni să mă vază, s'ar sparge în drum. Din fericire tu ești acolo, iubitul meu morar și îmbrățișându-te, săracii oameni vor crede că mă îmbrățișează și pe mine.... Le-am vorbit de multe ori de noi, de această bună prietenie a cărei....

Să fie a dracului de prietenie! Adevărat în acea dimineată se făcea un timp admirabil însă care nu făcea să bat drumurile: prea mult mistral și prea mult soare, o adevărată zi provensală. Când îmi sosi scrisoarea, îmi alesesem deja adăpostul între două stânci și visam să rămân acolo toată ziua ca o șopârlă, să sorb lumina și să ascult brazii cântând.... În-

sfârșit, ce voiți să fac? Imi închisei moara bombănind, pusei cheia sub deschizătură. Bastonul, pipa și iată-mă plecat.

Am ajuns la Eyguières pe la două. Satul era pustiu, toată lumea era la câmp. Sub ulmii din curți, albi de praf, greerii târaiau ca în plin câmp. Erau în piața primăriei un măgar, care se sorea, un stol de porumbei pe fântâna bisericii dar nimeni care să-mi arate orfelinatul. Din fericire apăru dintr'odată o zână bătrână și încovoiată, torcând în unghierul porții sale; îi spusei ceace caut și cum această zână era foarte puternică, nu avu decât să ridice furca: deodată mănăstirea orfanelor se ridică înaintea mea ca prin minune. Era o casă mare, posacă și neagră, foarte mândră că arată deasupra portalului în ogivă o veche cruce de gresie roșie cu puțină latină în jur. Lângă această casă, observai una mai mică. Obloane sure, grădinița alături... O recunoscui îndată și intrai fără să bat.

Voiu revedea toată viața coridorul lundg, răcoros și tăcut, peretele vopsit în roz, grădinița care tremura în fund printr'un stor de culoare deschisă iar în coșuri flori și toporași ofiliți. La sfârșitul coridorului la stânga, printr'o ușă întredeschisă se auzea tictacul unei pendule mari și o voce de copil dar de copil la școală, care cetea oprindu-se la fiecare silabă:

»A... tunci... sfân... ta... I... ri... na... stri... gă... Eu.. sunt... gră... ul... Dom... nu... lui... Tre... bu... ie... să... fiu... mă... ci... na... tă... de... din... ții... a... ces... tor... a... ni... ma... le....«
Mă apropiai încet de această ușe și privii....

În calmul și semiobscuritatea unei camere mici, un bătrânel cu obraji rozi, sbârcit până la capătul degetelor, dormea în brațele unui fotoliu cu gura deschisă și mâinile pe genunchi. La picioarele sale, o fetiță îmbrăcată în albastru — pelerină mare și scufiță, costumul orfanilor, — cetea viața sfintei Irina dintr'o carte mai mare ca ea... Această lectură miraculoasă lucrase asupra întregii case. Bătrânul dormea în fotoliul său. muștele pe plafon, canarii în colivia lor, colea pe fereastră. Pendula cea mare sforăia tic-tac, tic-tac. Nu era trează în toată camera decât o bandă mare de lumină care cădea dreaptă și albă între obloanele închise, plină de steluțe viețuitoare și de densuri microscopice... În mijlocul ațipirii generale, copilul continua lectura sa cu un aier grav: In... da... tă... doi... lei... se... a... run... ca... ră... a... su... pra... ei... și... o... sfă... și...

a... ră... În acest moment am intrat... Lei sfintei Irina repezindu-se în cameră na'r fi produs o încremenire mai mare. O adevărată lovitură de teatru! Micuța scoate un strigăt, cartea voluminoasă cade, canarii, muștele se trezesc, pendula sună, bătrânul tresare și se trezește înspăimântat, iar eu puțin turburat mă opresc în prag strigând în adevăr tare:

— Bună ziua, oameni buni! Sunt prietenul lui Mauriciu.

Oh! atunci, să-l fi văzut, să fi văzut pe săracul bătrân venind spre mine cu brațele întinse, îmbrățișându-mă, strângându-mi mâinile, alergând rătăcit prin cameră și exclamând:

— Dumnezeu! Dumnezeu!

Toate încrețiturile feței sale râdeau. Era roșu. Gângăvea:

— Ah, domnule! Ah! domnule...

Apoi merse spre ușe zicând:

Mămiță!

O ușe care se deschide, un tropot de șoarec în coridor... Era mămica. Nimic mai frumos ca această bătranică, cu boneta sa întărită, roba sa de carmelită și batista sa brodată pe care o ținea în mână ca să-mi facă primirea, după moda veche... Lucru induiosător: ei semănau. Cu o bonetă galbenă el s'ar fi putut tot așa de bine numi mămița. Numai că Mămița trebuie să fi plâns mult în viață căci era și mai sbârgită ca și celălalt. Ca și celălalt și ea avea lângă ea un copil dela orfelinat, mică gardă în pelerină albastră care n'o părăsea nicio dată; nu era nimic mai mișcător decât acești bătrâni, păziți de micile orfane.

Intrând, Mămița începuse printr'o reverență însă cu un singur cuvânt bătrânul îi tăie reverența în două.

— Este prietenul lui Mauriciu?...

Iat'o dintr'odată că tremură, că plânge, își pierde batista, devine roșie, cu totul roșie, mai roșie decât el... Acești bătrâni! n'au decât o picătură de sânge în vine și la cea mai mică emoție le sare în față...

— Repede, repede, un scaun... zice bătrâna micuței sale.

— Deschide obloanele, strigă bătrânul către ea.

Și, luându-mă fiecare de o mână, mă duseră tropăind la fereastra larg deschisă, ca să mă vadă mai bine. Fotoliile sunt apropiate, mă așez între cei doi pe un scaunel, micuțele înapoia noastră și interogatoriul începe:

(Va urma)

Miron Tundre

CRONICA

CĂRȚI

Traian Mager: Ținutul Hălmagiului

— 3 volume —

În timpul din urmă dl profesor Traian Mager a tipărit cele trei volume din lucrarea d-sale: Ținutul Hălmagiului. În rândurile ce urmează nu ne propunem să facem o recenzie propriu zisă a acestei lucrări. Vom face acest lucru mai târziu. Deocamdată voim să arătăm cum a fost privită lucrarea dlui prof. Mager de personalități competente în această materie. La dreptul vorbind a fost privită nu numai opera, ci și omul și opera.

Nu cred că autorul poate fi mai bine prezentat decât cum l-a prezentat dl prof. N. Iorga, într'un articol în Neamul Românesc din 27 Ianuarie 1932. Dl prof. Iorga arată că dl prof. Mager n'a fost dintre aceia cari au căutat să ajungă la situații, speculând nemulțumirile colegilor, făcându-se exponentul lor și nici prin înălțări norocoase politice.

»Ci a strâns știri asupra regiunii sale, le-a clasat, a tras foloase din'tânsele, și-a făcut un întreg corp de învățături cu privire la acele locuri atât de originale și interesante. Fotografii luate de dânsul singur împodobesc manuscrisul, a cărui tipărire se impune.

Dar nu crede măcar că a făcut o carte. E numai un ajutor, spune el, pentru ca elevii săi să ajungă a nu fi teoreticieni fără folos, ci oameni practici, știind bine întâiu ce e în jurul lor ca să ajungă a înțelege ce este țara și a lucra pentru dînsa efectiv.

Tipul de învățător »Traian Mager«, acela trebuie susținut și încurajat.

Fără îndoială că rândurile de mai sus — datorită personalității autorului lor — ar fi ele singure să mulțumească un orgoliu. Dar nu pentru această satisfacție a muncit aproape 15 ani dl prof. Mager.

În legătură cu metodele de lucru ale dlui prof. Mager reprezentative sunt cele scrise de dl prof. Gusti, în cap. »Monografia: o misiune educativă« din Sociologia Militans, pagina 83—84.

Dl prof. Gusti, pentru a argumenta misiunea educativă a monografiei, expune metodele de lucru ale dlui prof. Mager. Fiecare elev își scrie monografia comunei sale, așa cum poate. Ambiția-l îndemnă »să descopere cât mai numeroase îndepărtate informații asupra comunei lui« și aceasta îl »învață din râvnă proprie să cerceteze biblioteci, arhive, să asculte graiul bătrânilor, să descifreze inscripții, manuscrise, să adune și să prețuiască lucrurile vechi.

îndrăgind, prin aceasta, cultul trecutului, tradiția».

Dl prof. Gusti spune că acest procedeu este: »o elocventă înfelegere a însemnătății pedagogice ce trebuie să se dea monografiei în învățământ».

Despre lucrarea propriu zisă, revista de specialitate »Sociologia Românească«, Nr. 4—6 din 1938, publică o recenzie a dlui prof. Florea Florescu. Iată câteva rânduri din recenzia dlui Florescu:

»Dl Traian Mager, distinsul autor, este un adevărat îndrăgostit al aspectelor din Munții Apuseni. Într'adevăr, dsa în câteva rânduri mai înainte, s'a ocupat cu anumite regiuni ale acestor munți. Chiar și despre ținutul Hălmașului a mai avut și alte contribuții anterioare. Cum zi de zi materialul informativ se îngrămădea tot mai mult, autorul a înțeles să dea la iveală o operă care nu va trebui să mai aibe adăogiri: o monografie a ținutului. Dar numai ascultându-l și pe autor, ne putem face o idee de crezul ce-l stăpânește: »Cercetările noastre n'au fost animate numai de curiozitatea științifică, cât mai cu seamă de dorul de a găsi soluții mântuitoare pentru combaterea suferințelor... ani de-a rândul am căutat să coborâm acțiunea și pe terenul înfăptuirilor practice. Ne-am apropiat, deci, de ceea ce se preconizează prin monografia sociologică a »Căminelor Culturale«. Avem de a face prin urmare, cu un pasionat om al

acțiunii, dar mai presus de orice, meritul dsale constă în însușirea metodei de lucru a dlui prof. D. Gusti».

Urmează apoi un rezumat al lucrării. Dsa încheie astfel: »Spațiul ne impune să ne oprim, deși tot ce ar trebui, n'am spus, despre monografia dlui Traian Mager, care ar putea fi încununată cu un premiu al Academiei Române — un îndemn pentru alcătuirile ce vor urma».

Am făcut loc acestor lungi citate — datorite unor specialiști — pentru a înlătura orice urmă de îndoială asupra valorii lucrării de care ne ocupăm. A fost necesar acest lucru mai ales că este vorba de o monografie. Și se știe că dela un timp încoace, diletanții — dornici de a-și vedea tipărit numele pe coperta unei cărți — scriu monografii. Nu aceasta este cazul dlui prof. Mager. Aceasta am voit să dovedim.

Romulus Ponta

Carnetul Străjerului

(mijl. de a prelungi străjerea și în familie)

În munca noastră străjerească la unitate, am simțit fiecare trebuința unui ajutor care să continue și în afară de școală a menține pe elev în atmosfera străjerească: să-l țină în contact permanent, cel puțin cu învățăturile și cunoștințele căpătate în cadrul programelor străjerești dela stol.

Soluția acestei probleme n'o putea găsi decât cineva care să aibe pentru străjerie un ade-vărat cult — fie acela om sau instituție, sau amândouă deo-dată.

La Arad, problema aceasta a fost rezolvată de către d. comandant străjer Ion Vărtaciu care a conceput și lucrat „Carnetul străjerului“ și de către „Librăria Invățătorilor“ care l-a editat.

Bine întocmit și bine executat Carnetul Străjerului este o mică operă tot pe atât de utilă pe cât este de artistică. Un lucru bun, un îndreptar, pe care și comandantul trebuie să-l țină în mână în multe împrejurări din viața străjerească.

Prima ediție a acestui carnet, scoasă în câteva mii de exemplare înainte de Crăciun, are o poveste interesantă. Ni se dăduse spre recenzare, în Școala Vremii, pentru numărul de Crăciun, dar, cu vreo lună înainte deoarece apăruse prin Octombrie. Pe la 15 Dec. interesându-ne la *Librăria Invățătorilor* despre cursul desfacerii carnetului, în vederea recenziei, am aflat cu surprindere că SEEPUI-ZASE complect. Mi s'au arătat și câteva comenzi din diferite părți ale țării ca: Ploști, Satu-Mare, Romanși etc.

Data fiind situația, am renun-

țat să-i mai fac recenzie.

... În prezent, *Librăria Invățătorilor* a scos a doua ediție, a acestui carnet, revăzută și complectată. Dar, cu un preț care desfiide orice concurență.

U.

L. Predescu:

Barbu Delavrancea

(Viața și opera) Ed. Cugetarea

Cunoscutul autor al »*Istoriei literaturii române*«, d. L. Predescu, a scos în ed. Cugetarea o prețioasă și utilă lucrare literară: »*Barbu-Delavrancea*« (viața și opera).

În această lucrare, mai întâi în mod succint, se expune biografia marelui scriitor, cu momentele principale care-o definesc și-i conturează personalitatea scriitorului. Proeminenta sa figură se degajă din virtuozitatea acestor pagini, credincioase unei bune informații.

Trece după aceia la analiza amănunțită și sistematică a întregii sale opere, pe care ne-o prezintă pe toate laturile ei caracteristice. Ni-l face cunoscut prin opera sa ca *versificator*, ca *prozator*, dramaturg și teoretician.

Fiecare capitol, în care sunt analizate operele, se termină cu caracterizările utile și interesante.

Cetitorul atent va putea prinde și înțelege în întregime și fidel toate strădaniile, creațiile scriitorului Barbu-Delavrancea. Găsește aci analiza sistematică

și completă a întregii opere, cu multă competență.

O lucrare foarte utilă în deosebi elevilor și candidaților la bacalaureat, ca și candidaților la capacitate sau învățătorilor la examenele de definitivat și înaintare.

O recomand tuturor fiind o carte bună, iar scriitorul merită să fie cunoscut de toți câți se cheamă români.

Dr. Lucian Bologa:

Pedagogoul

Dr. Petru Șpan

Ed. rev. Satul și Școala

Hotărât lucru, nouă ne lipsește cultul oamenilor mari ai trecutului nostru, cultul înaintașilor. Nu ne ancorăm gândul în tradiții în patrimoniul de gânduri, idei și fapte, lăsate nouă de premergătorii bravi. Trăim în incertitudine, paradoxe și indecis. Goana după modă, comod facil, frizează cu superficialitate, cu lipsa de originalitate. Ne lăsăm orbiți de actual, efemer și ne uităm de trecut, ne situăm în haos, periculos și zeflemisitor. Precursorii faptelor și ideilor de altădată, fundament al prezentului, stau colbășiți în uitare, necunoscut. N'are cine ne trezi din pornirea spre prezentul imediat, detașat din tot ce poate fi tălpi de susținere.

De aceia găsesc eu atât mai lădabil chemarea din uitare și necunoscut, conturarea personalității aceuia care pentru școala de dinainte de război, a

fost un îndrăgostit al școalei și un crainic al principiilor noi în pedagogie, Dr. Petru Șpan.

Omul și activitatea, faptele, creațiile pe teren școlar pedagogic toate sunt redată cu mult suflet și înțelegere de cunoscutul profesor d. dr. Lucian Bologa. În 5 capitole mari. 1. *Leagănul copilăriei*; 2. *Copilul Petru*; 3. *Pe drumul învățătorului*; 4. *La muncă ziditoare* și 5. *Apusul*, d. Bologa a cercetat și pătruns trecutul cultural, școlar și pedagogic dintr'o anume epocă și dintr'o parte a Transilvaniei, încadrând și popularizând totul în jurul figurei pedagogului Petru Șpan.

Este a doua *monografie pedagogică*, editată de revista *Satul și Școala*, după aceea tot atât de prețioasă și de bine scrisă de d. D. Goga: *Pedagogul V. Gr. Borgovan*.

Lucrarea Dlui L. Bologa este extrem de prețioasă și de utilă tuturor acelor ce activează pe teren școlar-pedagogic. Petru Șpan este pedagogul român care merită a fi cunoscut de toți ca un demn înaintaș. *„Un popularizator al științei pedagogice, un înțelegător al științei pedagogice, un înțelegător profund al realităților dala noi și un sincer iubitor al poporului său pentru a căruia înălțare a muncit o viață întreagă, acesta a fost Petru Șpan, dascălul dela Sibiu”, (L. Bologa).*

Sacrificiile pe care le fac conducătorii revistei *Satul și școala*, editând cărți de valoare, sunt mult grăitoare. Merită toate

laudele și încurajările.

Broșura aceasta 120 pag. se poate comanda la Cluj Str. Mârzescu No. 21 (Lei 30).

N. Carandina:

Darclée

Ed. Cugetarea 286 pag. Lei 75.

Dela un timp lectura favorită a multora o constituie viețile romanțate. Realitatea împletită cu imaginația autorului, într-o formă captivantă, viețile ilustre ale personalităților marcante ale omenirii constituie literatura pe care o cultivă mulți scriitori și pe care o cer cetitorii de toate vârstele. E o modă a timpului, care s'a extins și la noi. De este un bine sau un rău, nu noi suntem chemați s'o spunem.

De curând, ed. *Cugetarea*, a prezentat, într-o excelentă execuție tehnică viața romanțată a marelui cântărețe care a fost Darclée.

Autorul d. N. Carandino s'a folosit de foarte mult și variat material, spre a evoca întreaga viață și activitate a acestei celebre cântărețe. Este încadrată, spre o mai bună și veridică înțelegere, în epoca sa de trăire, și manifestare.

Marea artistă s'a împărtășit de aprecierile și stima ilustrilor compozitori de pe acele vremuri: Puccini, Verdi, Mascagni, Gounod, Saint-Saëns etc., care rând, per rând și-au arătat aceste sentimente închinându-i câte o operă acestei mari artiste.

Atâtea personalități ale muzicii mondiale și-au manifestat

sentimente de admirație față de vocea și jocul admirabil de scenă al artistei între artiste, Darclée.

Iubirile de care a fost asaltată, cele pe care le-a împărtășit, toate sunt redată cu talent, nedepărtându-se de diversele documente, făcând d. Carandino, din această lucrare, o carte care se citește cu mare pasiune.

Cartea suscită curiozitatea și captivează pe cetitori constituind o lectură ce desvoltă gustul de citit, dar și educă pe cetitor.

Ilie I. Mirea:

Șezătorile străjerești obligatorii

Ed. Cugetarea

Străduința și felul ingenios cum colegul Ilie I. Mirea a știut să alcătuiască atâtea lucrări folositoare activității învățătorilor în deosebi pe teren extrașcolar, au fost deseori remarcate și elogiare de noi.

În calitate de *comandant străjer*, de cunoscător al problemelor ce le impune străjeria, a întocmit o prețioasă lucrare: *»Șezători străjerești obligatorii«*, în care un vast, variat, și interesant material, artistic cultural, este aranjat cu multă pricepere, spre a fi la îndemâna comandanților străjeri, care sunt obligați să organizeze o serie de șezători străjerești. Găsim și interesante trimiteri bibliografiei în legătură cu diferite puncte din programele ce le implică aceste șezători.

Îndrumările de felul cum trebuie organizate, materialul; poezii, monoloage, dialoge, cântece, jocuri, teatru, conferințe, etc. 13 șezători străjerești obligatorii, sunt colecționate în această utilă lucrare, tipărită în bune condițiuni tehnice de *Ed. Cugetarea*.

Cartea este precedată de o elegioasă prefață semnată de Dl General I. Manolescu, unul din stâlpi de bază ai străjeriei.

Ca și celelalte lucrări ale Dlui Ilie I. Mirea și aceasta va fi căutată, cercetată și folosită de toți colegii, fiind utilă.

E cazul s'o spunem cât de respicat că, edit. Cugetarea se întrece zi de zi să tipărească numai cărți folositoare și de valoare educativă.

Florian Stănică

REVISTE

Drumul nou anul VIII excelentă revistă pentru îndrumarea agricultorilor. Apare în București 3 strada Polonă No. 8. (Remarcăm „Îndrumările agricole săptămânale ale Ministerului Agriculturii și Domeniilor” de mare folos practic pentru plugari). Abonamente 80 lei pe an.

Revista Școlarilor, anul I, publică lucrările elevilor siliitori și ale învățătorilor cari scriu pentru copii. Apare în București-Militari str. David No. 63, format mic de buzunar în 16 pag. Abonamentu 100 lei anual.

Este scrisă frumos și cu îngrijire. Poate fi pusă cu folos în mâna elevilor, dacă pot plăti abonamentul.

Scântela, anul IX, revistă literară științifică și de folclor a liceului „Petru Maior” din Gherla, jud. Someș. Colaborează profesorii și elevii dotați, în frunte cu directorul revistei d. Emil Precup. Format ca al „Școalei Vremii” în 36 pagini. Abonamentul 100 lei anual pt. particulari, 60 lei pentru elevii liceului și 150 lei pentru instituții.

Insemnăm aici ca un omagiu pentru liceul „Petru Maior” din Gherla, care, a înțeles să dea elevilor ocazia de a-și desvolta aptitudinile și a-și învinge timiditatea firească vârstei când e vorba de creații personale, sustrăgându-i dela preocupările nefaste și acțiunile subversive, către cari tineretul școlilor secundare are înclinări puternice, în toată țara, prilejuite de lipsa de supraveghere și conducere conștientă, ori, poate chiar de complicități.

Copilul Dobrogean, a Asoc. înv. din jud. Tulcea. Apare lunar în 20 pagini, în Tulcea, str. Crișana No. 22. De factură modestă și simpatică, având un cuprins pentru copii (Nr. pe Dec.), cu povestiri și poezioare.

Asociația are alt organ: „Învățătorul Tulcean”.

Cuvântul Dascălesc, „Revista învățătorilor Romașcani” (Anul IX Dec. 1938). Apare în orașul Roman, șc. No. 1 Băieși, în 30 pag. cu un abonament de 120 lei anual. Tehnică și ținută superioară. Preocupări multiple, de natură: școlară, socială, cooperativă, literară, etc., tratate cu competență.

Prima impresie însă pe care ți-o face, când o iei în mână, este hazlie, — provocată de cuvântul „Romașcani”, care nu spune nimic altceva. A trebuit să căutăm în altă parte, pentru a vedea că este vorba de învățătorii din Roman. Sucită inspirație a avut acel ce a preferat „Romașcani” în loc de: „Romanascani” sau, și mai bine, „din Roman”.

Vlăstarul, revista Asoc. înv. din Buzău, cu redacția în strada „Regele Carol II. Este o revistă bine împărțită și cu pricepere redactată. Preocupări diferite printre care este și cooperația. Nu are nici o indicație din care să aflăm cine o conduce și cât costă.

Speranța. De această ne-am ocupat în numărul nostru de pe Decembrie. Numărul de pe Noem-

vrie 1938 al Speranței se ține pe aceeași linie superioară.

Nici nu se putea altfel, când o revistă este bine condusă și are colaboratori pricepuți — ca în cazul revistei Speranța.

Scut și Armă, ziar bilunar de apărare a intereselor dascălești. Apare în Tolvadia jud. Timiș, având director pe d. Sfeta Iosif și secretar de redacție pe dl. Gulea Gh. un eminent învățător din generația tânără.

Este un ziar de atitudine dărză, așa cum știu să fie Bănăfenii. Nu cunoaștem pe directorul ziarului, dar cunoscând personalitatea secretarului, avem siguranța succesului acestui organ de afirmare dascălească.

S'au mai primit:

Școala Basarabeană, Școala Sătmăreană, Gorjanul, Ghiocci, Pentru inima copiilor, Generația de mâine, Starmă Piatra, **Semănătorul**, organ al Asoc. înv. din jud. Caliacra, **Biserica și Școala**, organ al eparhiei ort. rom. al Aradului; **Innoirea revistă literară** etc..

Ne vom ocupa de fiecare.

Jung.

Intruniri

In memoria pedagogului Arădan:

Teodor Ceontea

La 8 Ianuarie 1939, s'au intrunit în Arad foștii învățători confesionali, absolvenții ultimilor serii dela vechia preparandie a Aradului, intemeiată la anul 1812 de împăratul rege *Francisc I*, însemn de recunoștiință pentru virtuțile ostășești a le Românilor în victoria dela Waterloo, reportată contra lui Napoleon.

În prezența înaltului eler diecezan, în frunte cu P. Sf. Episcop Andrei Mager, s'a făcut părăstas pentru profesorii institutului, perândați în cursul timpurilor, între cari pe lângă *Țichindeal*, *Diaconovici Loga*, *Iorgovici*, *Gavra* cei dela început -- s'au remarcat episcopul *Ciorogariu*, arhimandritul *Hamsea*, eruditul pedagog dr. *Petru Pipoș* și marele dascăl al timpurilor din ajunul războiului mondial, *Teodor Ceontea*.

După serviciul divin, ce-i peste 60 învățători constituindu-se într'o asociație ce va purta numele lui *Teodor Ceontea*, au ales de președinte pe *Iosif Moldovan*, în fruntea unui comitet compus din învățătorii: *Traian Givulescu* și *Petru Costin*, vice-președinți. *Sabin Mihuț*, casier, *Teodor Cherechian*, secretar, *Lazar Igrisan*, *Dimitrie Olariu*, *David Balint*, *Pavel Dârlea*, *Ioan Mladin*, *Nicolae Cristea*, *Petru Lupaș*, *Sava Serdneanț*, *Titus Pap*, *Em. Ardelean* și *Ion Crișan*, membrii. *Teodor Țundre* și *Ion Caba*, controlori, încredințați cu elaborarea statutelor și pregătirea proiectelor privitor la îngrădire și provederea mormântului marelui lor îndrumător cu o cruce de piatră și eternizarea memoriei lor prin o fundațiune culturală.

În scopul acesta, *Iuliu Grofșorean*, fost parlamentar, învățătorul de pe vremuri al Gălșenilor, a deschis o colectă dăruind 1000 lei. Au mai contribuit: *Iosif Moldovan* 1000, *Traian Givulescu* 1000, *Pavel Dârlea*, *Sabin Mihuțiu*, *Ioan Mladin*, *Lazăr Igrisan*, *Petru Costin*, *Caba Ioan*, *Traian Pigli*, *Andrei Șandru*, *Radu Dorca*, *Ioan Tau*, *Gheorghe Stoian*, *Constantin Mihai*, *Alexandru Botici*, *Ioan Funariu*, *Cornel Popovici* și *Petru Cherechian* câte 500 lei.

Sunt rugați, și pe aceasta cale, toți absolvenții vechii preparandii, elevii marilor dascăli sărbătoriți, să trimită ofertele benevole în scopul arătat, la adresa cassierului *Sabin Mihuț*, Arad, str. *Eminescu* 43.

Poșta Redacției

Dlul George Chivulescu — Păiușeni. Materialul trimis de d-voastră cuprinde într'adevăr simțiri profunde și comparații frumoase. Dar nu este versificat după regulile artei. Ca atare ne este imposibil a-l da spre tipărire, în forma trimisă, cu toată simpatia noastră pentru alesele d-voastră calități. Incercați alt gen.

Dlul Ambrosie Blăgăliță — Agriș. Materialul trimis de d-voastră nu este potrivit decât pentru 1 Decembrie.

Dlul Miron Țundre. Școala Vremii mulțumește pe această cale dlui Miron Țundre (feciorul apreciatului nostru coleg d. Teodor Țundre,) pentru contribuția prețioasă ce o depune la reușita revistei, prin frumoasele traduceri originale din limba franceză.

Dlul „Gh. Martin — înv. tânăr”. Am primit recenziia dv. *»Tineretul învățătoresc»* (?) Dir. George Beureau, în care vă mirați de subtitlul acestei publicații: *Monitorul universității populare Regele Carol II* și vă îndoiți de scopurile ce le-ar urmări o publicație a tineretului, condusă de unul care n'ar fi tânăr. Vedem din articolul Dvs., că motivele de îndoială, asupra scopului și sincerității publicației amintite, le scoateți din No. 215 în care în loc de chestiuni învățătorești, tratează despre *»Vizita regală în Anglia, etc... cu discursuri rostite de luni de zile»* și... informează pe cetitori că *»Directorul nostru s'a înscris printre primii la primăria orașului Lipova în »Frontul Renașterii Naționale»*. Conchideți cu un sfat: *»să-i schimbe numele, să nu ne facă de răs, etc...»*

Cu toată simpatia ce o avem față de dv., nu putem publica articolul trimis, deoarece este de natură polemică — și încă una dintre cele mai aspre — iar revista *»Școala Vremii»* nu face polemică.

Recenzie, da — cât de severă — dar polemică, nu.

Onor. Legiunea de Străjeri — Arad Materialul trimis spre publicare a sosit prea târziu. Va apare în No. viitor.

Către colaboratori. Vă rugăm a trimite lucrările până în 10 ale fiecărei luni.

ADRESA: *On...*

Biblioteca Palatului Cultural

Oracul.

Yucol Oracul.

Către Abonați

„Școala Vremii” a încheiat până acum socotelile sale anuale **„cu pierdere.”** Cercetați bilantele din trecut, pe cari le aveți în colecție și veți constata tristul adevăr.

Aceste pierderi au fost însă acoperite regulat dintr'un fond de rezervă de 60.000 lei, rămas de pe vremea fostului revizor școlar d. Sava Bărbătescu.

Pe anul trecut (1938) lucrurile stau tot așa. Venitul revistei, din abonamente este de 39.600 lei. Cheltuelile sunt de 48.907. Deci o pierdere de 9.307 lei care a fost acoperită din rămășițele aceluși fond de rezervă, care este aproape istovit.

Ce ne vom face de aci înainte?

Răspunsul l-a dat comitetul revistei întrunit laolaltă cu comitetul Asociației hotărând deocamdată ridicarea abonamentului la 80 de lei. (Alte reviste au abonamente de 100 lei și apar în condiții detestabile). Nefiind încă deajuns pentru acoperire căeltuelilor ce necesită o revistă bună, s'a mai hotărât a se interveni, din partea Asociației, la Comitetul școlar județean și municipal pentru a ni se da ajutoare, deoarece primesc revista regulat, fără să ne fi dat ceva, de 10 ani de zile.

Sperăm că în acest mod vom da revista care ni se cere și vom reuși a complecta moștenirea pe care am irosit-o ca niște răi gospodari.

De greșelile trecutului suntem toți vinovați. Să fim mai prevăzători. Deci:

Abonamentul la „Școala Vremii” este de 80 lei, începând dela 1 Ianuarie 1939.